

Stanowisko organizacji pozarządowych dot. zmiany definicji drewna energetycznego

Niżej podpisane organizacje przyrodnicze i ekologiczne wyrażają negatywne stanowisko dotyczące zmiany definicji drewna energetycznego, której przyjęcie może doprowadzić do dewastacji przyrody polskich lasów.

Zmianę definicji drewna energetycznego przewiduje rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii (druk nr 455). Projekt, którego inicjatorem są Lasy Państwowe, został złożony do Sejmu przez Ministerstwo Środowiska. Intencją projektodawców jest umożliwienie spalania w charakterze biomasy drzew pochodzącego z polskich lasów m.in. w elektrowniach. Zmiana prawa niewątpliwie doprowadzi do dewastacji przyrody – wycinane pod pretekstem cięć sanitarnych i spalane będą drzewa martwe i zamierające, dziuplaste i biocenotyczne, czyli takie które nie są wartościowe z punktu widzenia produkcji surowcowej, ale są kluczowe dla ochrony różnorodności biologicznej kraju.

Organizacje przestrzegają, że podobne rozwiązania prawne przyjęto na Słowacji. Bardzo szybko okazało się, że skala wycinek pod pretekstem cięć sanitarnych wzrosła, zdewastowano najcenniejsze przyrodniczo lasy w tym kraju. Jak zauważają działające na Słowacji organizacje wycinka pod pozorem spalania drewna w charakterze biomasy przybrała katastrofalne rozmiary i nazywana jest biomasakrą. Ilość spalanego drewna pochodzącego z rumuńskich Karpat ma wzrosnąć w tym państwie do 2030 roku o 120%.

Nie możemy dopuścić do podobnego scenariusza w polskich lasach, tym bardziej, że jako społeczeństwo mierzymy się ze skutkami zmian klimatu i wielkiego wymierania gatunków. Lasy są niezbędne dla zachowania bioróżnorodności, łagodzenia zmian klimatu i regulowania zasobów wodnych. Kryzys klimatyczny i środowiskowy będzie tym silniej nas dotykał, im mniej skutecznie będziemy chronić różnorodność biologiczną. W Polsce prawie 30% powierzchni kraju zajmują tereny leśne, ale zdecydowana większość z nich podporządkowana jest produkcji surowcowej, choć powinny spełniać także funkcje społeczne (rekreacja, wypoczynek, edukacja, rozwój duchowy) i przyrodnicze (ochrona siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków). Sposób zarządzania terenami leśnymi od lat budzi liczne kontrowersje i uniemożliwia działania na rzecz przyrody, ludzi i klimatu. Spalanie polskich lasów w piecach elektrowni niewątpliwie pogłębi ten konflikt.

Dodatkowe kontrowersje budzi także forsowanie zmiany prawa bez rzetelnych konsultacji społecznych. W uzasadnieniu projektu można przeczytać, że rozwiązanie ma służyć ochronie lasów przed gradacjami owadów oraz zagrożeniem pożarowym. Już tak sformułowany cel nowelizacji dowodzi, że Lasy Państwowe są całkowicie nieprzygotowane do wyzwań związanych ze zmianami klimatu. Odpowiedzią na kryzys klimatyczny i utratę różnorodności biologicznej nie mogą być działania, które ten kryzys jeszcze bardziej pogłębią poprzez spalanie i uwalnianie węgla zmagazynowanego w drzewostanach.

Monokultury, które były tworzone przez leśników w celu maksymalizacji produkcji surowca, w dobie postępującego kryzysu klimatycznego nie mają już racji bytu. W polskich lasach

gospodarczych nadal dominują jednogatunkowe uprawy sosnowe czy świerkowe, które mają bardzo niską odporność na suszę oraz na owady żerujące na drzewach. Utrzymywanie obecnego modelu gospodarki leśnej, dalsza eksploatacja monokultur, zwiększona ilość cięć sanitarnych, wycinki drzew biocenotycznych i wywożenie martwego drewna z lasu tylko pogłębi istniejące problemy.

Organizacje zwracają uwagę, że zasoby martwego drewna w polskich lasach są bardzo niskie na tle innych Państw Unii Europejskiej.ⁱⁱⁱ Ochrona cennych leśnych gatunków opiera się na zachowaniu zasobów martwego drewna. Ze względu na niszczenie siedlisk i miejsc rozrodu m.in. gatunków związanych z martwym drewnem takich jak zgniotek cynobrowy, ponurek Schneidera czy nadobnica alpejska Komisja Europejska prowadzi przeciwko Polsce postępowanie o naruszenie prawa UE. Spalenie w piecach tysięcy metrów sześciennych martwego drewna, częściowo zasiedlonego przez te gatunki jest działaniem naruszającym środowiskowe prawo krajowe i europejskie.

Priorytetem Lasów Państwowych powinny być działania na rzecz wspomagania procesów naturalnych, prowadzących do renaturalizacji siedlisk leśnych oraz wzrostu różnorodności biologicznej w miejsce nieodpornych monokultur. Kluczowym elementem zwiększającym odporność lasów jest obecność martwego i zamierającego drewna. Gospodarka leśna, oparta o wiedzę i doniesienia nauki, a nie polityczny i biznesowy koniunkturalizm, mogłaby pozwolić na znaczące ograniczenie tych problemów.

Zwracamy także uwagę, że potencjalnie zmniejszona sprzedaż drewna nie jest znaczącym problemem finansowym dla Lasów Państwowych. Tylko w 2019 roku pozyskały one 41 mln m³ drzew, uzyskując z tego tytułu ponad 9 mld zł. Problemem są wysokie i niemające uzasadnienia ekonomicznego wydatki Lasów Państwowych oraz zła redystrybucja pieniędzy. Według Najwyższej Izby Kontroli środki przeznaczone przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe na ochronę i hodowlę lasów, a także na utrzymanie i powiększanie zasobów oraz upraw leśnych, czyli podstawowy cel funkcjonowania tej instytucji, stanowią zaledwie 13 proc. kosztów. Reszta wypracowanych z wycinek przychodów jest wydawana na wysokie pensje urzędnicze (nadleśniczy zarabia średnio 18 tys. zł brutto, czyli więcej niż sam minister środowiska, i porównywalnie z premierem naszego kraju) oraz inwestycje, których nie poprzedza analiza ekonomiczna.

Z uwagi na powyższe apelujemy o natychmiastowe zaprzestanie prac nad tym szkodliwym dla polskich lasów, przyrody i klimatu projektem.

Sygnatariusze listu:

1. Akcja Demokracja
2. Carpatica
3. Dolnośląski Ruch Ochrony Przyrody DROP
4. Fundacja Aeris Futuro
5. Fundacja alter eko
6. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze
7. Fundacja Dzika Polska
8. Fundacja Ekologiczna Zielona Akcja
9. Fundacja Greenmind

10. Fundacja Niech Żyją!
11. Fundacja Otwarty Plan
12. Fundacja Ptaki Polskie
13. Fundacja "Rozwój TAK - Odkrywki NIE"
14. Fundacja Strefa Zieleni
15. Fundacja Szkatułka
16. Fundacja Zielone Światło
17. Greenpeace Polska
18. Inicjatywa Dzikie Karpaty
19. Instytut Spraw Obywatelskich
20. Koalicja Klimatyczna
21. Obóz dla Puszczy
22. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
23. Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze
24. Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
25. Polski Klub Ekologiczny Okręg Pomorski
26. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
27. Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
28. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne "Wspólna Ziemia"
29. Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
30. Towarzystwo dla Natury i Człowieka
31. Towarzystwo na rzecz Ziemi
32. Towarzystwo Przyrodnicze "KAWKA"
33. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć

ⁱ https://link.springer.com/epdf/10.1007/s13595-019-0832-0?shared_access_token=6qxGZjGIhzmjoWDCzuT1ffe4RwlQNchNByi7wbcMAY4CYI93rWoz2TbTylZZrz2en-j4LZiaVGISOK-OgY6vwy6XT7u-H3BL9MrhKxyynyJ00Ys6jWFRXej81rNsLZ6upTsxil8uAZo8gh0dViZnfsW%3D%3D

